

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: II/V 01725 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 OKT 13.	
Példány:	/ Készült:
Melléklet:	df

V É G Z É S

[REDACTED] felperesnek Budapest Főváros Kormányhivatala alperes ellen közigazgatási jogvita (T-BP-MCST-3442-4/2019) elbírálása iránt indított perében a bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet 1. § (5) bekezdés a) pontjában „az 1. számú melléklet 5. pontjában meghatározott” szövegrész és az 1. számú melléklet 5. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, azok megsemmisítését, továbbá annak kimondását, hogy ezen jogszabályi rendelkezések sem jelen ügyben, sem bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben nem alkalmazhatóak.

A bíróság a peres eljárást az alkotmánybírósági eljárás befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

Felperes 2019. május 7. napján fogyatékosági támogatás megállapítása iránti kérelmet nyújtott be Budapest Főváros Kormányhivatala VIII. Kerületi Hivatalához (a továbbiakban: elsőfokú hatóság). Az elsőfokú hatóság az eljárás során beszerezte Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerületi Hivatala szakértői bizottságának a véleményét, amely szerint felperes segédeszközként könyökmankót használ, így nem minősül súlyos mozgásszervi fogyatékosnak. Azt, hogy felperes önálló életvitelre képes-e, a szakértői bizottság nem vizsgálta. Az elsőfokú hatóság a kérelmet a vélemény alapján elutasította.

A felperes fellebbezése nyomán eljár alperes a másodfokú eljárás során beszerezte a II. fokú szakértői bizottság véleményét. Ebben rögzítésre került, hogy felperes segédeszközként gerincövet, könyökmankót, jobb oldalon peroneus emelőt, jobb cipőben sarokemelőt és járókeretet használ. A bizottság azt is megállapította, hogy felperes nem képes az önálló életvitelre, ugyanakkor a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban Korm. rend.) 1. melléklet 5. pontjában felsorolt segédeszköz használatára nem szorul, így nem minősül súlyos mozgásszervi fogyatékosnak. Alperes ezen vélemény alapján hozta meg 2019. november 20. napján T-BP-MCST-3442-4/2019. számú, az elsőfokú döntést helybenhagyó határozatát.

Felperes a másodfokú határozattal szemben keresetlevelet terjesztett elő, indítványozva a határozat megváltoztatását. Keresetlevelében előadta, hogy jobb oldalon féloldali bénulása van, jobb lába 4 centiméterrel rövidebb a másiknál, tovább sclerosis multiplexben és csontritkulásban szenved, mindkét térdébe protézis került, több műtéten esett át. A per során kérte igazságügyi szakértő kirendelését, előadta, hogy tizenöt éve él mankóval, lift nélküli emeletes házban lakik, így kerekesszéket nem tud használni, nagyon keveset mozdul ki, a különélő fia szokta segíteni a mindennapi életvitelben (bevásárlás, takarítás stb.). Az alperes a kereset elutasítását kérte, fenntartotta a határozatában foglaltakat.

A per során kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleményében megállapította, hogy felperes sem a 2019. december 31. napjáig hatályos jogszabályi rendelkezések, sem a 2020. január 1. napjától hatályos jogszabályi rendelkezések alapján nem minősül mozgásában fogyatékosnak, figyelemmel arra, hogy Korm. rendeletben meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatára nem szorul. A szakvéleményhez felhasznált orvosi leletekből ugyanakkor kiderül, hogy felperes önálló életvitelre nem képes, tömegközlekedési eszközt használni nem tud, járástávolsága segédeszközzel (könyökmankóval) is csak néhány méter. A szakvélemény maga is megállapította, hogy a felperesnél a nagyfokú járásnehezítettség fennáll, hosszabb távú helyváltoztatásra képtelen.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) 23. § (1) bekezdés e) pontjának 2019. december 31. napjáig hatályos szövege szerint fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy jogosult, akinek a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásszervi fogyatékos), és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

A Korm. rendelet 1. § (5) bekezdés a) pontjának 2019. december 31. napjáig hatályos szövege szerint a Fot. 23. § (1) bekezdés e) pontja alkalmazása során mozgásszervi fogyatékosnak azt a személyt kell tekinteni, aki állapota miatt a helyváltoztatáshoz az 1. számú melléklet 5. pontjában meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli.

A Korm. rendelet 1. számú melléklet 5. pontjának 2019. december 31. napjáig hatályos szövege alapján mozgásszervi fogyatékosnak kell tekinteni azt a személyt, akinek a mozgásrendszer károsodása vagy funkciózavara miatt a helyváltoztatása az alább felsorolt segédeszközök állandó és szükségszerű használatát igényli:

a) végtag protézisek

aa) alsó végtag protézisek (egy végtagra)

- lábszárcsonkra,
- combcsonkra,
- csípőízületi csonkra,
- alsó végtag fejlődési rendellenességeire,

ab) felső végtag protézisek (mindkét végtagra)

- alkarsonkra,
- felkarsonkra,
- vállcsonkra,

ac) felső végtag protézisek (egy végtagra)

- alkarsonkra,
- felkarsonkra,
- vállcsonkra,

feltéve, hogy a másik felső végtag is olyan mértékben bénult, csonkolt vagy deformált, hogy az a manipulációs képességet jelentős mértékben korlátozza;

b) ortézisek

ba) alsó végtag ortézisek (mindkét végtagra)

- alsó végtag izomzatának bénulása esetén dinamikus rögzítéssel ortézisek,
- járógépek,

bb) felső végtag ortézisek (mindkét végtagra)

- felső végtag izomzatának bénulása esetén,

bc) egy alsó és egy felső végtag ortézis,

bd) egy felső végtag ortézis, feltéve, hogy a másik felső végtag is olyan mértékben bénult, csonkolt vagy deformált, hogy az a manipulációs képességet jelentős mértékben korlátozza,

be) egy végtag ortézis és gyógyászati segédeszköznek minősülő gerinc ortézis;

c) személyes mozgás nem testen viselt segédeszközei

ca) egy karral működtetett járóeszközök

- hónalj- és könyökmankók, abban az esetben, ha a kérelmező protézis vagy ortézis állandó használatára az állapotából következően nem képes,

- könyökmankók, abban az esetben, ha a kérelmezőnek mindkét alsó végtag bénulása, illetve azok súlyos deformitása, vagy a végtagok egymástól eltérő rövidülése miatt nehéz ortopéd cipőt kell viselnie, amennyiben a végtagok súlyos sérülése a végtag térfogat, és ezáltal az izomerő jelentős csökkenését okozza,

cb) kerekesszékek (ideértve az olyan helyváltoztatást szolgáló eszközt is, amely valamilyen életfunkciót fenntartó készülékhez kötött)

- kézi meghajtású,
- elektromos kerekesszék.

Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

A bíróság álláspontja szerint a vitatott jogszabályhelyek Alaptörvény-ellenességét az alábbiak támasztják alá:

A Fot. 23. § (1) bekezdése a fogyatékosági támogatást alapvetően három feltételhez köti: valamilyen súlyos fogyatékoság meglétéhez, a fogyatékos állapot tartósságához vagy véglegességéhez és az önálló életvitelre való képesség hiányához. Felperes esetében az önálló életvitelre való képesség alperes által sem vitatottan hiányzik, állapota tartós és mozgásában egyértelműen korlátozott. Az sem vitatott, hogy felperes mankó, illetve járókeret tehát segédeszköz használatára szorul. Felperes kizárólag azért nem jogosult a fogyatékosági támogatásra, mert az általa használt segédeszközök nem szerepelnek a Korm. rendelet 1. számú mellékletének 5. pontjában.

A bíróság abban látja az alaptörvényellenességet, hogy bár felperes helyváltoztatásában, közlekedőképességében súlyosan korlátozott, tehát fogyatékosnak tekinthető, azonban fogyatékosági támogatásra nem jogosult. A fentiek alapján a Korm. rendelet azon rendelkezései, amelyek a támogatásra jogosultak körét a tételesen felsorolt segédeszközöket használókra szűkítik,

az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésébe és a XIX. cikk (1) bekezdésébe ütköznek. A bíróság hangsúlyozza, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a vonatkozó rendelkezéseket megsemmisítené, azok a fogyatékos személyek is jogosulttá válnának a fogyatékosági támogatásra, akik esetén a közlekedőképeség korlátozottsága tartósan fennáll, ebből kifolyólag önálló életvitelre nem képesek, de helyváltoztatásukhoz más, a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet szerinti segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igénylik. A bíróság utal rá, hogy jelenleg is több hasonló tényállású per van folyamatban a bíróság előtt.

A bíróság rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság 1/2018. (IV. 6.) AB határozatában (a továbbiakban: AB határozat) már foglalkozott a fogyatékosági támogatás feltételeinek alkotmányosságával, és megállapította, hogy a „jogszabályi környezet nincs összhangban az Alaptörvénnyel”. Az AB határozat szerint „A nem mozgásszervi fogyatékos, de mozgásában, helyváltoztatásában, közlekedőképeségében és ennek folytán a társadalom életében való részvételben más okokból súlyosan korlátozott személyek bizonyosan a XIX. cikk (1) bekezdésében írt élethelyzetek szerinti védendő körbe tartoznak ... Nem lehet teljesen kizárni a mozgásban fogyatékosnak minősülő személyek közül azokat, akiknél ez az állapot nem mozgásszervi, hanem más betegségből ered, és ugyanígy a mozgáshoz használt segédeszközök köre sem szűkíthető le tételes felsorolásra ... A közlekedőképeségükben súlyosan korlátozott, ezzel a fogyatékkal élő személyek védelmére vonatkozó támogatási forma hiánya az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésével sem egyeztethető össze.” Fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg, és felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói feladatának 2018. december 31. napjáig tegyen eleget.

Az Országgyűlés által elfogadott egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvény 76. §-a 2020. január 1-i hatállyal akként módosította a Fot. 23. § (1) bekezdés e) pontját, hogy fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, az ellátás igénylésének időpontjában Magyarországon élő magyar állampolgár, letelepedett, valamint bevándorolt jogállású személy, továbbá a magyar hatóság által menekültként, illetve hontalanként elismert személy jogosult, akinek helyváltoztatása a jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy a jogszabály szerinti mozgáskorlátozottsága miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható (mozgásában fogyatékos), és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Ugyancsak módosításra került a Korm. rendelet 1. § (5) bekezdés a) pontja, és az 1. számú melléklet 5. pontja, a 2020. január 1. napjától hatályos szövegben szerint már nem mozgásszervi, hanem mozgásában fogyatékos szerepel.

A bíróság az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése előtt vizsgálta, hogy a 2020. január 1. napján hatályba lépett jogszabályi változások kiküszöbölték-e az általa észlelt alaptörvény-ellenességet. A bíróság által kirendelt szakértő megállapította, hogy a felperes a jelenleg hatályos szabályok alapján sem minősül súlyos fogyatékosnak, a módosítás felperes megbetegedései szempontjából nem bővítette érdemben a mozgásában súlyosan fogyatékos személyek körét. A bíróság rámutat, hogy a jogalkotó annak ellenére hagyta változatlanul a szabályozás azon részét, mely kizárólag a tételesen felsorolt segédeszközökre szoruló fogyatékosokat jogosítja a támogatásra,

hogy az Alkotmánybíróság az AB határozatban ezt kifejezetten kifogásolta. Fentiek alapján a bíróság álláspontja szerint a hatályos szabályozás kapcsán szintén megállapítható az Alaptörvénybe ütközés.

Mindezekre tekintettel a bíróság a Korm. rendelet 1. § (5) bekezdés a) pontjában „az 1. számú melléklet 5. pontjában meghatározott” szövegrész, és az 1. számú melléklet 5. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását kezdeményezi az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdésében és a XIX. cikk (1) bekezdésében foglaltakba ütközés okán.

Fentiekre tekintettel a bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 32. §-a alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 131. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, egyben a Pp. 126. § (1) bekezdés b) pontja szerint felfüggesztette a peres eljárást az Alkotmánybíróságnak a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárás befejezéséig.

A végzés elleni fellebbezési lehetőséget a Pp. 128. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2020. szeptember 30.

dr. Opor Gergely László s. k.
bíró

A kiadmány hitelélül:

